

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 682/2025-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Ďurinom, Sibírska 1608/4, Bratislava, proti rozsudku Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-6Sa/84/2018-368 zo 17. septembra 2024 a proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Ssk/146/2024 z 27. augusta 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky podľa (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkami správneho súdu a najvyššieho správneho súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd tieto rozsudky zrušil a vec vrátil správneho súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada priznanie primeraného finančného zadostučinenia 5 000 eur od správneho súdu a 3 000 eur od najvyššieho správneho súdu, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 23. apríla 2018 Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia (ďalej len „VÚSZ“ alebo „prvostupňový orgán“) opakovanú žiadosť o priznanie výsluhového dôchodku od 26. júla 2011. Rozhodnutím z 25. júna 2018 VÚSZ konanie vo veci žiadosti sťažovateľa zastavil s odôvodnením, že v tej istej veci už bolo právoplatne rozhodnuté rozhodnutím VÚSZ zo 16. marca 2015 a skutkový stav sa podstatne nezmenil. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodlo Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) rozhodnutím z 18. septembra 2018 tak, že odvolanie v celom rozsahu zamietlo a prvostupňové rozhodnutie potvrdilo.

3. V administratívnom konaní bolo dokázané, že sťažovateľ bol od 1. septembra 1996 do 10. júna 1973 študentom vojenského gymnázia, od 24. augusta 1973 do 14. júla 1978 študentom Vojenskej akadémie Antonína Zápotockého v Brne (v priebehu štúdia od 24. augusta 1973 do 23. augusta 1975 vykonal základnú vojenskú službu, od 24. augusta 1975 do 14. júla 1978 vykonal ďalšiu službu) a od 15. júla 1978 do 31. marca 1992 bol v služobnom pomere vojaka z povolania. Služobný pomer sťažovateľa tak trval od 24. augusta 1973 do 31. marca 1992, teda 18 ukončených rokov, 7 mesiacov a 7 dní. V kalendárnom roku skončenia služobného pomeru dosiahol vek 38 rokov.

4. VÚSZ pred doručením opakovanej žiadosti nepriznal sťažovateľovi výsluhový dôchodok, pretože neboli splnené hmotnoprávne podmienky ustanovené v § 137 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“) a § 33 ods. 1 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 76/1959 Z. z.“) a v čase ukončenia služobného pomeru vojaka z povolania (k 31. marcu 1992) mu nárok na výsluhový dôchodok nevznikol.

5. Sťažovateľ správnu žalobou žiadal o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o odvolaní. Namietal najmä to, že nebola zohľadnená doba jeho štúdia na Vojenskom gymnázium Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici (ďalej len „vojenské gymnázium“) od 1. septembra 1969 do 23. augusta 1973. Táto doba má byť považovaná za služobný pomer vojaka a má sa na účely dôchodkového zabezpečenia hodnotiť podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení ako zamestnanie zaradené do I. alebo II. kategórie funkcií. Sťažovateľ tvrdil, že so započítaním doby štúdia na vojenskom gymnázium a doby vojenskej služby v služobnom pomere vojaka prípravnej služby a vojaka z povolania odpracoval 22 rokov a 218 dní, čo je dostatočnou dobou na priznanie výsluhového dôchodku. Súčasne uviedol, že v civilnom zamestnaní zaradenom do III. pracovnej kategórie ukončenom 31. júla 2018 odpracoval 26 rokov a 128 dní.

6. Správny súd preskúmal, či VÚSZ a žalovaný v administratívnom konaní riadne posúdili splnenie predpokladov na zastavenie konania podľa § 30 ods. 1 písm. i) Správneho poriadku, teda že v tej istej veci sťažovateľa bolo právoplatne rozhodnuté a skutkový stav sa podstatne nezmenil. Dospel k záveru, že obe žiadosti sťažovateľa o výsluhový dôchodok (z 29. októbra 2014 a 23. apríla 2018) sa týkali toho istého účastníka konania – sťažovateľa a totožnosť na strane žalovaného bola daná taktiež. O prvej žiadosti sťažovateľa právoplatne rozhodol už prvostupňový orgán, pričom sťažovateľ nevyužil svoje právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie. O druhej žiadosti sťažovateľa z 23. apríla 2018 rozhodol totožný prvostupňový orgán a žalovaný. Obe žiadosti sa týkali totožného predmetu správneho konania, a to výsluhového dôchodku. Zároveň sťažovateľ nepreukázal, že skutkový stav sa oproti stavu, keď bolo vydané právoplatné prvostupňové rozhodnutie, podstate zmenil, keďže sťažovateľ nedoložil žiadne materiály, z ktorých by vyplývalo splnenie podmienok na priznanie dávky výsluhového zabezpečenia podľa právnych predpisov platných a účinných v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Správny súd poukázal na to, že sťažovateľ nevzniesol v správnej žalobe žiadnu námietku, ktorá by smerovala k spochybneniu splnenia podmienok na zastavenie správneho konania. Navyše, nič nebránilo sťažovateľovi, aby už v administratívnom konaní namietal nedostatočne vykonané dokazovanie, ktoré namietal až v správnom súdnom konaní. Správny súd napadnutým rozsudkom správnu žalobu zamietol ako nedôvodnú.

7. Sťažovateľ podal proti rozsudku správneho súdu kasačnú sťažnosť, v ktorej opätovne namietal najmä nezohľadnenie doby štúdia štyroch rokov na vojenskom gymnáziu ako zvýhodnenú I. a II. pracovnú kategóriu. Ďalej uviedol, že správny súd sa nevysporiadal s novými skutočnosťami a argumentmi, na ktoré poukázal v súvislosti s druhou žiadosťou o výsluhový dôchodok, a to s porušovaním ľudských práv a zneužívaním mladistvého na vojenskom gymnáziu. Sťažovateľ napokon argumentoval, že bývalé Ministerstvo obrany Československej socialistickej republiky (ďalej len „ČSSR“) porušovalo § 14 ods. 1 Branného zákona (zákon č. 92/1949 Zb.) tým, že ak niekto do vojska dobrovoľne vstúpil, tak na seba dobrovoľne prevzal služobnú povinnosť, ktorú by inak nemal. Sťažovateľ sa vojenskému odvodu musel podrobiť ako žiak základnej školy, pretože inak by ho nepozvali na prijímacie skúšky na vojenské gymnázium. Aj z tohto dôvodu nesúhlasil s rozhodnutím žalovaného o nezapočítaní doby štúdia na vojenskom gymnáziu do vojenskej činnnej služby.

8. O kasačnej sťažnosti sťažovateľa rozhodol najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom tak, že ju ako nedôvodnú zamietol podľa § 461 Správneho súdneho poriadku. Vo vzťahu k hlavnej námietke sťažovateľa o nezapočítaní doby štúdia na vojenskom gymnáziu najvyšší správny súd s poukazom na príslušnú školskú právnu úpravu platnú a účinnú v ČSSR dospel k záveru, že žiaci 1. až 4. ročníka vojenského gymnázia vykonávali základnú vojenskú službu až odo dňa nástupu na štúdium na vojenskú vysokú školu. Poukázal tiež na § 5 ods. 2 Branného zákona, podľa ktorého branná povinnosť vznikla 1. januárom roka, v ktorom občan dovŕšil vek 17 rokov, pričom skôr mohla vzniknúť, len pokiaľ bola prevzatá dobrovoľne, čo v prípade sťažovateľa preukázané nebolo. Až po splnení uvedenej zákonnej podmienky vzniku brannej povinnosti mohol byť občan prezentovaný na výkon základnej, príp. náhradnej služby a následne sa stať aj vojakom z povolania. Na výkon vojenskej služby nastupoval až dňom prezentácie k výkonu základnej, resp. náhradnej služby, a až od tohto dňa sa mu doba služby zhodnocovala pre prípadný nárok na výsluhový dôchodok. V platnom právnom stave v podmienkach ČSSR teda nemohol byť nikto vojakom ešte pred vznikom brannej povinnosti.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne uvádza skutočnosti, ktoré boli obsahom správnej žaloby a kasačnej sťažnosti, a v podstate pokračuje v nastolenej argumentačnej línii. Sťažovateľ vníma napadnutý rozsudok správneho súdu ako nespravodlivý, arbitrárny, povrchný a jednostranne zdôvodnený na základe dôkazne a dostatočne nepreukázaných tvrdení žalovaného.

10. Ďalej tvrdí, že najvyšší správny súd sa nedostatočne zaoberal obsahovými argumentmi, judikatúrou a poukázaním na konkrétne pochybenia správneho súdu. Vec odmietol *de facto* len preto, že nie je ďalšou odvolacou inštanciou, a z dôvodu, že nie je oprávnený preskúmavať vecné a právne posúdenie predmetu sporu zo strany všeobecných správnych súdov nižšieho stupňa. Najvyšší správny súd teda nehľadal spravodlivosť pri svojom rozhodovaní, pretože nie je skutkovým súdom. Svojím formalistickým prístupom tak prispel k hrubému porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

11. Sťažovateľ obsahlo popisuje štúdium na vojenskom gymnáziu, počas ktorého mali byť porušované jeho základné práva a slobody, keď ako neploletý musel vykonávať vojenské povinnosti. Tvrdí, že bol v nepretržitom služobnom pomere ako žiak vojenského gymnázia

a ako mladistvý reálne vykonával vojenskú činnú službu. Nesúhlasí s posúdením všeobecných súdov, že toto obdobie nebolo započítané na účely priznania výsluhového dôchodku a, naopak, táto doba mala byť zaradená do I. a II. kategórie funkcií. V tejto súvislosti poukazuje na to, že žiadosť o štúdium na vojenskom gymnáziu podpísali jeho rodičia, bez jeho súhlasu ho zaradili do oficiálnych vojenských štruktúr, dostával rozkazy od vojenských veliteľov a tie musel ako mladistvý („*vraj nevojak*“) plniť. Na podporu svojich tvrdení uvádza, že jeho situáciu možno hodnotiť podobne ako výkon základnej vojenskej služby v pomocných technických práporoch alebo v táboroch nútených prác, ktoré boli upravené osobitnými zákonmi o mimosúdnej rehabilitácii.

12. Sťažovateľ pripojil k ústavnej sťažnosti rôzne vojenské záznamy rôznych osôb, pričom väčšina sa nevzťahovala na osobu sťažovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom správneho súdu:

13. Sťažovateľ bol oprávnený proti napadnutému rozsudku správneho súdu podať kasačnú sťažnosť, čo aj využil. Kasačná sťažnosť predstavovala účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého následne najvyšší správny súd poskytoval súdnu ochranu jeho základným právam i právam zaručeným dohovorom, ktorých porušenie sťažovateľ namieta v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („*ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd*“), ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru napadnutým rozsudkom správneho súdu. Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavná sťažnosť neprípustná, ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd alebo ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom najvyššieho správneho súdu:

14. V zmysle čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti a nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu všeobecne súdy vyvodili. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska

neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

15. V tejto súvislosti treba poukázať aj na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (IV. ÚS 127/2012).

16. Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti oboznámil s napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu (v spojení s predchádzajúcim rozsudkom správneho súdu), aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta. Uvedený prieskum vykonal ústavný súd v medziach svojich právomocí, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu a ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorú najvyšší správny súd vo veci aplikoval, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu.

17. Najvyšší správny súd posúdil vec sťažovateľa a s dostatočne jasným a zrozumiteľným odôvodnením potvrdil závery správneho súdu, ako aj závery žalovaného v administratívnom konaní. Pri právnom posúdení vychádzal predovšetkým z § 33 zákona č. 76/1959 Zb. v znení účinnom ku dňu skončenia služobného pomeru sťažovateľa (31. marec 1992) – vojakom z povolania prepusteným zo služobného pomeru podľa § 26 ods. 1 alebo 2 písm. a) až e), ktorí vykonávali službu v ozbrojených silách najmenej 20 rokov a pri prepustení dosiahli vek aspoň 40 rokov, patrí príspevok za službu. Zdôraznil, že zo skutkového stavu zisteného v administratívnom konaní bolo jasne preukázané, že sťažovateľ nesplnil ani jednu z kumulatívne daných podmienok pre priznanie nároku na výsluhový dôchodok. Pripomenul mu, že pri prepustení zo služobného pomeru nedosiahol vek 40 rokov a ústavný súd dodáva, že jeho argumentácia týkajúca sa započítania dôb jeho civilného zamestnania do 31. júla 2017 je z povahy veci vylúčená. Možno súhlasiť s najvyšším správnym súdom, že námietka sťažovateľa o nezapočítaní tejto doby je zo strany sťažovateľa účelová.

18. Najvyšší správny súd sa, nadväzujúc na právne závery žalovaného a správneho súdu, podrobne vysporiadal aj s hlavnou argumentačnou líniou sťažovateľa o nutnosti započítania doby 4 rokov strávených na vojenskom gymnáziu. Tú sťažovateľ v kasačnej aj ústavnej sťažnosti prirovnáva k výkonu základnej vojenskej služby, resp. brannou povinnosťou. V tomto smere najvyšší správny súd uviedol, že žiaci 1. až 4. ročníka vojenských gymnázií sa štúdiom pripravovali na štúdium na vysokých vojenských školách. Počas tohto obdobia neboli vojakmi v činnej službe, teda nevykonávali ani základnú (náhradnú) vojenskú službu. Prijatím žiaka na štúdium na vojenskú strednú odbornú školu alebo na vojenské gymnázium po skončení povinnej školskej dochádzky týmto žiakom v roku, v ktorom dovърšili 17. rok veku, branná povinnosť vznikla podľa Branného zákona. Neboli však povolani na výkon základnej (náhradnej) vojenskej služby. Navyše, nebolo preukázané, že by sťažovateľ na seba dobrovoľne prevzal brannú povinnosť pred dovърšením 17. roku veku, na základe čoho by mohol byť prezentovaný na výkon základnej (náhradnej) vojenskej služby a následne sa stať aj vojakom z povolania. Žiaci študujúci na vojenskom gymnáziu základnú vojenskú službu vykonávali až odo dňa nástupu na štúdium na vojenskú vysokú školu.

19. Ústavný súd vzhľadom na uvedené nenašiel v argumentácii sťažovateľa opodstatnenosť. Na jeho argumenty, ktoré uplatnil aj v kasačnej sťažnosti, najvyšší správny súd odpovedal adekvátnym, logickým a ústavne udržateľným spôsobom, jeho závery sú dostatočne odôvodnené (pozri body 8, 17 – 18 tohto rozhodnutia). Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho správneho súdu, ktoré by vytvárali priestor na možnosť vyslovenia porušenia označených základných práv sťažovateľa po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

20. Pokiaľ sťažovateľ expresívne vykresľuje svoje stredoškolské štúdium ako výkon nútených prác a uvádza, že bol „*detským vojacom*“, ústavný súd konštatuje, že v tomto konkrétnom konaní o sťažovateľovej ústavnej sťažnosti môže posúdiť iba okolnosti týkajúce sa napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu, nie však okolnosti štúdia sťažovateľa na vojenskom gymnáziu pred desiatkami rokov. Tieto okolnosti ako také nemajú žiadnu súvislosť s napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu.

21. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Ústavný súd v závere poznamenáva, že uvedené právne názory a závery musia byť právnomu zástupcovi sťažovateľa dôverne známe, keďže zastupoval viacerých sťažovateľov – absolventov vojenských gymnázií v skutkovo a právne totožných alebo veľmi podobných prípadoch, pričom boli predmetom správneho súdneho prieskumu aj ústavného prieskumu vždy s rovnakým výsledkom (pozri napr. rozhodnutia vo veci sp. zn. IV. ÚS 181/2021, II. ÚS 362/2023, III. ÚS 271/2024).

23. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu